19/12/2018

Η πλούσια ιστορία της Μητρόπολης Μαρωνείας

/ Γνώμες

“Ανέδειξε δύο Πατριάρχες, Κωνσταντινουπόλεως και Βουλγαρίας, καθώς και δύο Αρχιεπισκόπους, Βορείου Νοτίου Αμερικής και Πάσης Ελλάδος”

Γράφει ο Παράσχος Ανδρούτσος

Μια πλούσια ιστορία καλύπτει την ζωή της Μητρόπολης Μαρωνείας, που στο παρελθόν ξεκινούσε από τα σύνορα του ποταμού Έβρου μέχρι τη νήσο Θάσο συμπεριλαμβανομένης της Σαμοθράκης και βόρεια έφθανε μέχρι και το σημερινό Ζλάτογκραντ της Βουλγαρίας. Η ιστορία της είναι γνωστή από το 342 από διάφορες επίσημες πηγές. Η εκκλησιαστική διαίρεση της Θράκης διαμορφώθηκε σύμφωνα με την πολιτική διαίρεση. Η Διοίκηση της Θράκης ήταν μια από τις πέντε διοικήσεις του Ανατολικού Θέματος του Ρωμαϊκού Κράτους η οποία περιελάμβανε 6 επαρχίες, μια από αυτές ήταν της Ροδόπης (Τραϊανουπόλεως). Σε κάθε μια Επαρχία προΐστατο έξαρχος μητροπολίτης, έχοντας υπό την επίβλεψή του επισκόπους που αποτελούσαν δική τους Σύνοδο, προεδρευόμενη από τον

μητροπολίτη.

Η επισκοπή Μαρωνείας είναι αρχαιότατη. Αυτή στην αρχή υπαγόταν στον μητροπολίτη Τραϊνουπόλεως, προήχθη δε τον 5ο αιώνα σε αυτοκέφαλη αρχιεπισκοπή της επαρχίας Ροδόπης, που υπαγόταν στο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως. Σαν μητρόπολη την συναντάμε μετά το 1365. Αργότερα πιθανόν περί τα τέλη του I5ου αιώνα, λόγω διαφόρων καταστροφών, περιέπεσε σε απλή εξαρχία.

Την αποκατέστησε σε μητρόπολη τον Δεκέμβριο του 1646 βάσει Τόμου Συνοδικού, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωαννίκιος Β’, ο οποίος στην δικαιοδοσία τη συνένωσε και τους νήσους Θάσου και Σαμοθράκης που τότε υπαγόταν στο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως. Τα όρια της φτάνανε ανατολικά μέχρι τον ποταμού Έβρο, ο οποίος την χώριζε από την Επαρχία Αίνου. Μέχρι δε το 1885 η Αλεξανδρούπολη κυβερνούνταν προσωρινά και χωρίς επίσημη κανονική πράξη από την Μητρόπολη Μαρωνείας, προσαρτήθηκε όμως εκκλησιαστικά μετά από Συνοδική απόφαση του Πατριαρχείου τον Οκτώβριο του 1885 στην Μητρόπολη Αίνου, μέχρι να ανακηρυχθεί επί Μελιτίου Δ’ τον Νοέμβριο του 1922 σε αυτοτελή Μητρόπολη, ως Ιερά Μητρόπολη Αλεξανδρουπόλεως και έτσι αποσπάσθηκε από την Μητρόπολη Αίνου το τμήμα που περιλαμβανόταν στην Δυτική Θράκη. Έδρα της Μητρόπολης Μαρωνείας παλιά ήταν η αρχαία Μαρώνεια. Επειδή όμως δεχόταν πολλές επιδρομές η Μαρώνεια από πειρατές, οι κάτοικοι αναγκάστηκαν να αποσυρθούν ψηλότερα και χτίσανε τον σημερινό οικισμό. Εκεί αρχικά μεταφέρθηκε και η έδρα της Μητρόπολης. Η Κομοτηνή σαν πόλη και σαν έδρα της Μητρόπολης εμφανίζεται αργότερα.

Η Σαμοθράκη προσαρτήθηκε στην Μητρόπολη Αλεξανδρουπόλεως, η δε Θάσος αποσπάσθηκε τον Νοέμβριο του 1924 και αναδείχθηκε προσωρινά ανεξάρτητη Μητρόπολη, καταργήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1932 και συγχωνεύθηκε με την Μητρόπολη Μαρωνείας, αποσπάσθηκε όμως και πάλι και προσαρτήθηκε στις 30-3-1953 στην Μητρόπολη Φιλίππου και Νεαπόλεως (Καβάλα) όπου και υπάγεται μέχρι σήμερα.

Η Μητρόπολη Μαρωνείας έχει σήμερα υπό την πνευματική δικαιοδοσία της τον χριστιανικό πληθυσμό του νομού Ροδόπης και τριών χωριών του νομού Έβρου, Μέστη, Συκορράχη και Κίρκη.
Η Μητρόπολη αυτή περιλαμβάνεται μεταξύ των Μητροπόλεων των Νέων Χωρών, που υπάγονται στον Οικουμενικό Πατριαρχικό Θρόνο και παραχωρήθηκαν στην αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος, δυνάμει της Πατριαρχικής Συνοδικής Πράξης του 1928. Ο μητροπολίτης μας ονομάζεται “Υπέρτιμος και Έξαρχος Ροδόπης” φέρεται δε 42ος στην σειρά του Συνταγματίου των υπό τον Οικουμενικόν Θρόνον

Μητροπολιτών και Επισκόπων. Λόγω της εξέλιξης και της σημασίας της Κομοτηνής, όπου εδρεύει η Μητρόπολη, μετά από πρόταση εγκρίθηκε από την Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος τον Οκτώβριο του 1959, η προσθήκη στον τίτλο της, του ονόματος της έδρας αυτής, ήτοι “Μαρωνείας και Κομοτηνής”. Πρέπει να σημειωθεί ότι κατά το έτος 1916 διηύθυνε μεταξύ άλλων την Μητρόπολη αυτήν ο Βούλγαρος Εξαρχικός μητροπολίτης Θεοδόσιος. Κατά την βουλγαρική κατοχή της Ροδόπης) (1941-1944) ο μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως Κύριλλος (αργότερα Πατριάρχης της Βουλγαρικής Εκκλησίας), απομάκρυνε με την βία τον Έλληνα μητροπολίτη Βασίλειο. Από την απελευθέρωση της Κομοτηνής (14 Μαΐου 1920) μέχρι το 1922 γενικός αρχιερατικός επίτροπος αυτής χρημάτισε ο καταγόμενος από την Μαρώνεια αρχιμανδρίτης Μιχαήλ Κωνσταντινίδης, αργότερα μητροπολίτης Κορινθίας και ύστερα αρχιεπίσκοπος Βορείου και Νοτίου Αμερικής.

Από το 342 είναι γνωστά τα ονόματα πολλών επισκόπων της Μητρόπολης Μαρωνείας. Αυτά τα γνωρίζουμε είτε από τις υπογραφές τους, είτε από την παρουσία τους στις Οικουμενικές Συνόδους, είτε από άλλες πηγές. Από το 1644 και μετά υπάρχει πλήρης επισκοπικός κατάλογος των μητροπολιτών της Μαρώνειας και αργότερα και Κομοτηνής.

Παρακάτω αναφέρονται τα ονόματά τους:
Αλέξανδρος (342). Υπογράφεται σε επιστολή της Συνόδου της Σαρδικής ως ALEXANDER DE MORENNIS DE ACHAIA. Οι κριτικοί διορθώνουν σε DE MARONIE DE THRACIA. Πιθανώς πρόκειται για τον κατάλογο του Μ. Σταμούλη αναφερομένου το 344 ως αρχαιοτέρου ανωνύμου Επισκόπου Μαρωνείας.
Τιμόθεος (308-404). Αναφέρεται από τον Παλλάδιο στον διάλογο για τον Βίο του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου. “Τιμόθεος ο Μαρωνείας και Ιωάννης ο της Λυδίας λέγεται εν Μακεδονία”.
Δοκιμάσιος (449). Επίσκοπος διοικήσεως Θράκης της Επαρχίας Ροδόπης της πόλεως Μαρωνείας. Έτσι υπέγραψε στην πρώτη εν Εφέσω Σύνοδο.
Ιννοκέντιος (533-). “INNOCENTIUS MARONEAE EPISCOPUS”. Περιέγραψε την μετά τον Σεβηριανών συζήτηση επί Ιουστινιανού.
Ιωάννης (553 –). Παρέστη στην Ε Οικουμενική Σύνοδο και υπέγραψε ως εξής: “IOANNES MISERICORDIA DEI, EPISCOPUS MARONIATARUM METROPOLEOS, RHODOPIAE PROVINCIAE”.
Νικήτας Α’ (867 –). Παρέστη στην Σύνοδο του Μεγάλου Φωτίου και υπέγραψε “Νικήτας Μαρωνείας”.
Ανώνυμος. Επί Ιωάννου Ξιφιλίνου αναφέρεται κατά το έτος 1066 Απριλίου 26.
Πενταΐλας ή Πενταίλας ή Πεντακτένας (1084-1111). Μοναχός αργότερα Ρωσιάνων, μετατεθείς στην Αρχιεπισκοπή Λήμνου, έλαβε και την Μαρώνεια. Αναφέρεται το όνομά του επί Αλεξίου Κομνηνού και Πατριάρχου Νικολάου Θεοβλήτου.
Ανώνυμος. Επί Λουκά Χρυσοβέργη παρέστη στη Σύνοδο η οποία αποφάσισε, την περιουσία των αποθανόντων Επισκόπων να μη την διεκδικούν οι κληρικοί.
Διονύσιος (Ιούλιος 1498 –).Νικήτας Β’ (1166 –). Παρέστη κατά το έτος 1166 συνελθούσα Σύνοδο περί της ονομασίας της φράσης “Ο πατήρ μείζων μου εστί”.
Γαβριήλ Α’ (1564 – 1567). Παρέστη στην Σύνοδο που εκθρόνισε τον Πατριάρχη Ιωάσαφ το 1564 όπου υπόγραφε “Ο ταπεινός Μητροπολίτης Τραϊανουπόλεως ήτοι Μαρωνείας”.
Ανώνυμος. Στην προς τον Μητροπολίτη Ναυπλίου νουθετική επιστολή του Πατριάρχη Μητροφάνη υπέγραψε ως Γρηγόριος Επίσκοπος και γνώμην έχων ο Μαρωνείας.
Αρσένιος (Αύγουστος 1567 –).

Καλλίνικος Α’ (Ιούνιος 1619 –).
Παγκράτιος (1646 – 1668). Εξελέγη την 12η Δεκεμβρίου 1646 “Ο Πανοσιώτατος εν Ιερομόναχοι και Πνευματικοί κυρ Παγκράτιος”.
Ανανίας. Υπογράφει στην απάντηση του Πατριάρχου Διονυσίου για τις κακοδοξίες των Καλβινιστών το 1672 “Ο Μαρωνείας Ανανίας”.
Καλλίνικος Β’ (Μάιος 1697-1714),
Δανιήλ Α’ (1714 – 1721).
Γαβριήλ Β’ (1721 – 1734).
Άνθιμος (Μάρτιος 1737 -14 Σεπτεμβρίου 1756).
Καλλίνικος Γ’ (1756-1771). Το Ανθίμου παραιτηθέντος εξελέγη τον Οκτώβριο 1756 ο “Οσιοώτατος εν Ιερομονάχους κυρ Καλλίνικος”.
Νεόφυτος Ζ’ (1771 – 1789). Εξελέγη τον Μάϊο του 1771 Μέγας Αρχιδιάκονος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας. Αργότερα Οικουμενικός Πατριάρχης.
Νεόφυτος Β’ (1789 – 1810). Πρωτοσύγκελλος της Επαρχίας Άρτας. Εξελέγη τον Μάιο του 1789 και παραιτήθη το 1810.

Κωνστάντιος (1810 – 1821). Αρχιμανδρίτης του Οικουμενικού θρόνου εξελέγη τον Οκτώβριο του 1810. Αυτός μυημένος από το 1820 στην Φιλική Εταιρεία έφθασε πιθανόν μέσω της Θάσου – η οποία υπαγόταν τότε στην Μητρόπολη Μαρωνείας – στο Άγιο Όρος επικεφαλής σώματος Θρακών πολεμιστών πολλοί από την Μαρώνεια και γενικά την Ροδόπη. Οπότε κατά τα τέλη Μαΐου 1821 σε επίσημη τελετή στην Μονή των Καρυών (Πρωτάτο) ευλόγησε τα όπλα των Επαναστατών της Μακεδονίας και εν συνεχεία ενώθηκε με την επαναστατική ομάδα του Εμμανουήλ Παπά στην Χαλκιδική. Όταν απέθανε μετά από τραύμα από Οθωμανό στην Ρεντίνα τον θάψανε στο Άγιο Όρος. Ο τότε ισχυρός Πασάς της περιοχής τόσο τον φοβότανε που ζήτησε για να πεισθεί να ανοίξουν τον τάφο του, μόνο τότε πίστεψε ότι πέθανε.

Δανιήλ Β’ (1821 – 1838). Εξελέγη τον Οκτώβριο του 1821 μετατέθηκε και προβιβάσθηκε στον θρόνο της Μητροπόλεως Φιλαδελφείας. Με αίτησή του εξελέγη και χειροτονήθηκε Επίσκοπος, ο Πρωτοσύγκελλος της Επισκοπής Τραϊανουπόλεως Άνθιμος το 1831, προς επιτροπική διοίκηση της Επαρχίας αυτής κατά την αποστολή του στα Ιεροσόλυμα.
Ιωαννίκιος Αβραμάκης (1838-1839). Δευτερεύων της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, εξελέγη τον Φεβρουάριο του 1838. Ο τάφος του βρισκότανε στον νάρθηκα του μητροπολιτικού ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου Κομοτηνής. Τα λείψανα του στις 12 Απριλίου 1859 ανακομίσθηκαν και εναποτέθηκαν σε επίσημη τελετή στο Αρχιερατικό Οστεοφυλάκιο στα νεκροταφεία της Κομοτηνής.
Άνθιμος ο Θεσσαλονικιός (1839-1845). Πρωτοσύγκελλος της Μητροπόλεως Κηζίκου. Εκλεγείς τον Οκτώβριο του 1839. Μετετέθη προβιβασθείς στον θρόνο της Μητροπόλεως Εφέσου.

Κύριλλος ο Πελοποννήσιος (1845-1863). Πρωτοσύγκελλος της Μητροπόλεως Εφέσου, εκλέχθηκε τον Δεκέμβριο του 1845.

Θεόκλητος Θεοδοσιάδης (1863-1865). Μέγας Αρχιδιάκονος της Μεγάλης Εκκλησίας, εκλέχθηκε την 16 Μαρτίου 1863.

Άνθιμος (1865-1877). Την 11η Σεπτεμβρίου 1865 εξελέγη ο μητροπολίτης π. Νυσσάβας Άνθιμος, ο οποίος τον Ιούλιο του 1877 επαύθη.

Ιερώνυμος Γοργίας (1877 – 1887). Μέγας Αρχιδιάκονος της Μεγάλης Εκκλησίας, εκλέχθηκε την 23 Ιουλίου 1877. Καταγόταν από την Χίο. Ήταν θείος του συνώνυμου Ιερώνυμου Γοργία, Μητροπολίτου Χίου. Το 1885 μετατέθηκε στην Μητρόπολη Νικοπόλεως (1885-1890).

Κωνσταντίνος Βαφείδης (1885-1888). Εξελέγη την 2 Σεπτεμβρίου 1885. Ήταν αδελφός του Φιλάρετου Βαφείδη, Μητροπολίτη Διδυμοτείχου, του από Τραπεζούντος και Καστοριάς (1899 – 1928). Μετατέθη προβιβασθείς στον θρόνο της Μητροπόλεως Σερρών.Χρύσανθος Ιεροκλής (1888 – 1893). Εξελέγη την 20η Οκτωβρίου 1888. Τάφηκε και αυτός στον νάρθηκα του μητροπολιτικού ναού Κομοτηνής. Ανακομισθέντα τα λείψανά του τοποθετήθηκαν και αυτά στον Αρχιερατικό Οστεοφυλάκιο του νεκροταφείου της Κομοτηνής.

Γαβριήλ Ιατρουδάκης (1893 – 1894). Μητροπολίτης πρ. Τραπεζούντας. Εξελέγη την 23α Οκτωβρίου του 1893. Το 1894 επαύθη και καθηρέθη.

Ιωακείμ Βαλασιάδης (1894-1900). Μέγας Αρχιδιάκονος της Μεγάλης Εκκλησίας, εκλεγείς την 16 Ιουλίου του 1894. Προήχθη στον θρόνο της Μητροπόλεως Ρόδου.

Κωνστάντιος Γαζής (1900-1902). Από Συλυβρίας. Εξελέγη τον Σεπτέμβριο του 1900. Ετέθη σε προσωρινή διαθεσιμότητα και αντικαταστάθηκε.

Νικόλαος Σακκόπουλος (1902-1914). Από Αγκύρας. Διετέλεσε διαδοχικός Μητροπολίτης Αμισού, Κίτρου, Βοδενού, Αγκύρας. Εξελέγη Μαρωνείας την 19η Οκτωβρίου 1914. Εχρημάτισε και τοποτηρητής του Οικουμενικού Θρόνου.

Μελισσηνός Χριστοδούλου (1914-1921). Λόγω των προβλημάτων της επαρχίας του από την βουλγαρική κατοχή ήταν εγκατεστημένος στην Θάσο που υπαγόταν και αυτή τότε στην Μητρόπολη Μαρωνείας.

Μιχαήλ Κωνσταντινίδης γεννημένος το 1892 στην Μαρώνεια όταν ο μητροπολίτης Μελισσηνός ασθένησε τον Οκτώβριο του 1920 το Πατριαρχείο τον έστειλε στην Κομοτηνή ως Έξαρχο της Μητρόπολης Μαρωνείας και Θάσου.

Χρύσανθος Φιλιππίδης. Κενωθείσης της Μητρόπολης Μαρωνείας εξελέγη την 10η Φεβρουαρίου 1922 ο Μητροπολίτης Τραπεζούντος Χρύσανθος Φιλιππίδης. Αργότερα Αρχιεπίσκοπος Αθηνών. Η οικογένειά του καταγόταν από την Γρατινή. Αυτός δεν αποδέχθηκε την εκλογή του ως Μητροπολίτης Μαρωνείας και αποκαταστάθηκε αμέσως στον θρόνο της Μητρόπολης Τραπεζούντος.

Άνθιμος Σαρίδης (1922 – 1938). Από την Βιζύη εξελέγη την 17η Νοεμβρίου 1922 και ενθρονίστηκε την 1η Ιανουαρίου 1923, απεβίωσε στην Αθήνα την 4η Αυγούστου 1938. Ετάφη μπροστά στο προαύλιο του ιερού ναού Της Του Θεού Σοφίας Κομοτηνής, επί Μητροπολίτου Βασιλείου, τα λείψανα του ανακομισθέντα από το προαύλιο της Εκκλησίας, ενταφιάσθηκαν στον οικογενειακό τάφο στα νεκροταφεία Κομοτηνής. Μετά δε πάλι, ανακομισθέντα εναποτέθηκαν στο Αρχιερατικό Οστεοφυλάκιο Κομοτηνής.

Σπυρίδων Αλιβιζάτος (1939 – 1940). Αρχιγραμματέας της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Εξελέγη τον Δεκέμβριο του 1939. Απεβίωσε την 13η Δεκεμβρίου 1940. Ενταφιάσθηκε στην Αθήνα.

Βασίλειος Κωνσταντίνου (1941 – 1952). Πρωτοσύγκελος της Μητρόπολης Χαλκίδος, εκλέχθηκε τον Μάρτιο 1941. Απεβίωσε την 24η Δεκεμβρίου 1952 στην Κομοτηνή ενταφιάσθηκε στην Χαλκίδα.

Τιμόθεος Ματθαιάκης (1954-1974). Γεννήθηκε το 1914 στην Αθήνα. Στις 26-3-1954 εκλέγεται Μητροπολίτης Μαρωνείας. Την 22-5-1974 μετετέθη στην νεοσύστατη Ιερά Μητρόπολη Ν. Ιωνίας και Φιλαδελφείας.

Μητροπολίτης Δαμασκηνός κατά κόσμο Πέτρος Ρουμελιώτης. Επί 16ετίας ήταν ιεροκήρυκας της μητρόπολης μας και από το 1974 μέχρι που εκοιμήθη το 2012 Μητροπολίτης Μαρωνείας και Κομοτηνής.

Μητροπολίτης Παντελεήμων Μουτάφης ο διάδοχος του Δαμασκηνού στον μητροπολιτικό θρόνο από τις 21-2-2013. Χαρισματικός και πολυπράγμων, όλες τις ενορίες σχεδόν τις έχει στελεχώσει με ιερείς. Βελτίωσε οικοδομικά το ναό των κοιμητηρίων Κομοτηνής και ανακατασκευάζεται ριζικά ο μητροπολιτικός ναός και το μητροπολιτικό μέγαρο. Όπως πληροφορήθηκα αναμένονται εκδοτικές προσπάθειες υπό την επίβλεψή του με συγγραφείς πανεπιστημιακούς διδασκάλους.

Η Μητρόπολη Μαρωνείας και Κομοτηνής είναι διαχρονικά κυψέλη μεγάλων μορφών της Εκκλησίας.

Πηγή: **www.xronos.gr**